

Funkcionēšanas ierobežojumi 2–7 gadus veciem bērniem ar cerebrālo trieku

Dace Bērtule, Anita Vētra

Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas katedra, Latvija

Ievads. Bērnu cerebrālā trieka ir visbiežākais kustību un citu funkciju nespējas iemesls bērniem. Bērnu cerebrālā trieka raksturojas ar variabliem kustību un pozas traucējumiem un to var pavadīt dažādas blakus saslimšanas. Tā kā šai saslimšanai ir dažādas izpausmes, ir aktuāls jautājums par visaptverošu bērnu ar cerebrālo trieku funkcionālo ierobežojumu un blakus saslimšanu aprakstu.

Mērķis. Apkopot datus par funkcionēšanas ierobežojumiem un blakus saslimšanām 2–7 gadus veciem bērniem ar cerebrālo trieku.

Materiāls un metodes. Tika apkopti dati par bērniem ar diagnozi bērnu cerebrālā trieka, kas dzimuši laika posmā no 2004. līdz 2010. gadam un saņēmuši veselības aprūpes pakalpojumus NRC "Vaivari", BKUS un RC "Mēs esam līdzās". Datu iegūšanai izmantoja šo iestāžu datu bāzes un arhīvus. Papildus informācijas noskaidrošanai veica bērnu aprūpētāju aptauju tiešu vai telefoninterviju veidā. Datu apkopošanu un analīzi tika veikta no 2011. gada novembra līdz 2013. gada janvārim.

Rezultāti. Analīzei izmantoja 227 pacientu vēstures. No tiem 129 (56,8%) bija zēni, 98 (43,2%) – meitenes. Pacientu vidējais vecums bija 4,86 gadi (standartnovirze 1,75 gadi). 182 (80,1%) bērniem bija spastiskā cerebrālās triekas forma (33% – spastiskā unilaterālā, 47,1% – spastiskā bilaterālā forma). 24 bērniem (10,6%) tika atzīmēta diskinētiskā forma, 9 (4%) – ataksija, bet 12 (5,3%) – jaukta cerebrālās triekas forma. 119 (52,4%) bērni staigāja patstāvīgi, 42 (18,5%) pārvietojās, izmantojot staigāšanas palīgierīces vai rāpojot, 46 (20,3%) izmantoja manuālos ritenkrēslus vai pārvietojās, lietojot vai rāpojot, 20 (8,8%) bērni nespēja patstāvīgi pārvietoties. 123 bērniem (54,2%) bija būtiski roku funkcijas traucējumi. 49 (21,6%) bērniem bija tikai kustību traucējumi, bet 178 (78,4%) gadījumos tika atzīmētas blakus saslimšanas. Biežāk minētās blakus saslimšanas un funkcionālie traucējumi bija garīgās veselības traucējumi: 153 (67,4%) bērniem bija izziņas, bet 77 (33,9%) uzvedības traucējumi, 149 (65,6%) bērniem bija runas un valodas attīstības traucējumi, 27 (11,9%) – dzirdes traucējumi, 56 (24,7%) bērniem – epilepsija. Lielākā daļa aprūpētāju savu bērnu vispārējo veselības stāvokli vērtēja kā apmierinošu (54,2%) vai labu (40,1%). Tikai 5,7% aptaujāto bērnu vispārējo veselības stāvokli novērtēja kā sliktu.

Secinājumi. Ir apkopota informācija par pirmsskolas vecuma bērnu ar cerebrālo trieku funkcionēšanas ierobežojumiem un biežāk minētajām blakus saslimšanām. Šāda informācija apkopotā veidā līdz šim nebija pieejama, un tas var palīdzēt veselības, izglītības un sociālās aprūpes dienestiem nepieciešamo pakalpojumu veida un apjoma plānošanā.